

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, कानून उपसमूह प्रबन्धक, नवौँ तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : – लिखित परीक्षा						पूर्णाङ्क :- २००
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन	100	40	विषयगत	२ प्रश्न X १० अङ्क = २० अङ्क	३ घण्टा
					४ प्रश्न X २० अङ्क = ८० अङ्क (समस्या समाधान)	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	100	40	विषयगत	२ प्रश्न X १० अङ्क = २० अङ्क	३ घण्टा
					४ प्रश्न X २० अङ्क = ८० अङ्क (समस्या समाधान)	
२. द्वितीय चरण : – अन्तर्वार्ता						पूर्णाङ्क ३०
विषय		पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		
अन्तर्वार्ता		30	-	मौखिक		

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरु सोधिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरुको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७८/१२/२९

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, कानून उपसमूह प्रबन्धक, नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :- प्रशासन र व्यवस्थापन

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

1. सार्वजनिक व्यवस्थापन

- 1.1 सार्वजनिक व्यवस्थापन : परिचय, कार्यक्षेत्र, नवीनतम अवधारणा, विद्यमान चुनौती तथा समाधानका उपायहरू
- 1.2 प्रशासनिक विधिहरू (कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, कार्य मूल्याङ्कन, कार्य विस्तृतिकरण, कार्य ढाँचा, संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धति, व्यवस्थापकीय परीक्षण)
- 1.3 संगठनको परिचय, स्वरूप, सिद्धान्त तथा संगठन गठनका आधारहरू
- 1.4 संगठनका केही प्रमुख पक्षहरू: संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशिलता र समूहगत कार्य
- 1.5 संगठनमा संचार, समन्वय, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकनको महत्व
- 1.6 व्यवस्थापनको अवधारणा, प्रकार र आधारभूत सिद्धान्तहरू
- 1.7 कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू
- 1.8 व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू
- 1.9 मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- 1.10 व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, अधिकार प्रत्यायोजन, निर्णय प्रक्रिया र नेतृत्व
- 1.11 व्यवस्थापनका केही प्रमुख पक्षहरू : कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, प्रकोप व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन, श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामुहिक सौदावाजी (Collective Bargaining), सम्पूर्ण गुण व्यवस्थापन (Total Quality Management)
- 1.12 वार्ता तथा संभौता सम्बन्धी सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञान
- 1.13 व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र संगठनमा महत्व
- 1.14 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रशासनको भूमिका
- 1.15 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- 1.16 सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सार्वजनिक सेवा वडापत्र
- 1.17 विश्व व्यापीकरण, उदारीकरण र सार्वजनिक संस्थानको अवधारणा र प्रयोग
- 1.18 विमानस्थल व्यवस्थापनका नयाँ अवधारणाहरू वारे जानकारी
 - सार्वजनिक नीजि साभेदारी (PPP) माध्यमबाट निजीकरण व्यवस्था
 - व्यवस्थापन करार (Management Contract)
 - कर्पोरेटाइजेशन
 - निर्माण, स्वामित्व, संचालन, हस्तान्तरण (BOOT)
 - स्थानीय तहमा हस्तान्तरण र संचालन

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

2. आर्थिक प्रशासन

- 2.1 आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू र महत्व
- 2.2 बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया र बजेट चक्र
- 2.3 आर्थिक विकासमा सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- 2.4 विकास प्रशासनको अवधारणा र सिद्धान्तहरू
- 2.5 नेपालमा विकास प्रशासनका प्रयास, अवरोध, चुनौती तथा सम्भावनाहरू
- 2.6 योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रक्रिया
- 2.7 योजनाबद्ध विकासको अवधारणा र चालु आवधिक योजना
- 2.8 नेपालमा सार्वजनिक संस्थाको वित्तीय प्रणाली, अवस्था, समस्या र चुनौतीहरू

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, कानून उपसमूह प्रबन्धक, नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम

- 2.9 राष्ट्रिय विकासमा सार्वजनिक संस्थानहरुको भूमिका
- 2.10 नेपालको सार्वजनिक संस्थानमा जनशक्ति व्यवस्थापन
- 2.11 दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goals)

3. राज्य व्यवस्था र कानून

- 3.1 राज्य व्यवस्थाको परिचय तथा संचालनको सिद्धान्त
- 3.2 शासनका आधारभूत पक्षहरु: अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरु
- 3.3 नेपालको शासन प्रणाली
- 3.4 नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको वर्तमान संविधान
- 3.5 सूचनाको हक र सार्वजनिक उत्तरदायित्व
- 3.6 पारदर्शिता, जवाफदेहीता, सदाचारिता र समावेशीता
- 3.7 सामाजिक न्याय तथा समानता
- 3.8 सांस्कृतिक विविधता र सामाजिक परिचालन

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (विषयगत)				
विषय	खण्ड	अङ्कभार	लामो उत्तर	समस्या समाधान
प्रशासन र व्यवस्थापन सम्बन्धी	(क)	५०	१ प्रश्न X १० अङ्क = १०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०
	(ख)	५०	१ प्रश्न X १० अङ्क = १०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०
जम्मा		१००	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०	४ प्रश्न X २० अङ्क = ८०

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

१. **संवैधानिक विकास र नेपालको वर्तमान संविधान**
 - (क) नेपालको संवैधानिक विकासक्रम
 - (ख) संविधान र संविधानवाद
 - (ग) राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरू
 - (घ) शक्तिपृथकीकरण र सन्तुलनको सिद्धान्तको व्यवहारिक प्रयोग
 - (ङ) मौलिक हक र तिनको कार्यान्वयन
 - (च) सार्वजनिक हक वा सरोकारका विषय र न्यायिक पुनरावलोकन
 - (छ) संघीय, प्रदेश र स्थानीय तहका सरकार एवं तिनीहरूका बीचको अन्तरसम्बन्ध
२. **कानून र न्यायका मान्य सिद्धान्तहरू**
 - (क) कानूनको शासन
 - (ख) प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त
 - (ग) विलम्बको सिद्धान्त
 - (घ) दोहोरो खतराको सिद्धान्त
 - (ङ) म्याद, हदम्याद, तारेख र हकदैयाको सिद्धान्त
 - (च) निशपक्ष सुनुवाईको सिद्धान्त
 - (छ) नजीरको सिद्धान्त
 - (ज) अधिकार क्षेत्रको सिद्धान्त
 - (झ) कानून व्याख्याको सिद्धान्त
३. **विवाद समाधानका वैकल्पिक उपाय**
 - (क) मध्यस्थता र मेलमिलाप
 - (ख) विवाद समाधानका अन्य वैकल्पिक उपायहरू
४. **कानूनी मस्यौदा सम्बन्धी ज्ञान**
 - (क) रिट निवेदन
 - (ख) लिखित जवाफ
 - (ग) फिराद, प्रतिउत्तर
 - (घ) वारेसनामा
 - (ङ) करारनामा
 - (च) अन्तरिम आदेश भ्याकेटको निवेदन
५. **कानून तर्जुमा सम्बन्धी ज्ञान**
 - (क) कानून तर्जुमा सम्बन्धी आधारभूत पक्ष तथा सिद्धान्तहरू
 - (ख) ऐन, नियम, गठन, आदेश र सूचनाको तर्जुमा तथा सम्पादन
 - (ग) नियमावली, विनियमावली तर्जुमा
 - (घ) व्यवस्थापन विधि
६. **अन्तर्राष्ट्रिय कानून**
 - (क) अन्तर्राष्ट्रिय कानून र यसका स्रोतहरू
 - (ख) अन्तर्राष्ट्रिय कानून र राष्ट्रिय कानून
 - (ग) संयुक्त राष्ट्र संघको वडापत्र
 - (घ) मानव अधिकार सम्बन्धी विश्वव्यापि घोषणा
 - (ङ) सार्कको वडापत्र
 - (च) अन्तर्राष्ट्रिय फौजदारी अदालतको विधान

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, कानून उपसमूह प्रबन्धक, नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम

- (छ) सपुर्दगी तथा पारस्परिक कानूनी सहायता
- (ज) नागरिक उड्डयन सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि, १९४४
- (झ) हवाई सेवा सम्भौता
- (ञ) वायुसेवा सञ्चालकको दायित्व सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- (ट) हवाई सुरक्षा कानून

७. नागरिक उड्डयन सम्बन्धी नेपाल कानून

- (क) गैर सैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएसन) ऐन, २०१५ तथा नियमावली, २०५२
- (ख) नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३
- (ग) नागरिक उड्डयन नियमावली, २०५८
- (घ) नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण कर्मचारीहरुको सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०५६
- (ङ) नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५७
- (च) नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण विमानस्थल सेवा शुल्क नियमावली, २०६७
- (ज) नागरिक उड्डयन सुरक्षा नियमावली, २०७३

८. अदालत र न्याय प्रशासन सम्बन्धी नेपाल कानून

- (क) मुलुकी देवानी संहिता, २०७४
- (ख) मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४
- (ग) मुलुकी अपराध संहिता, २०७४
- (घ) मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४
- (ङ) न्याय प्रशासन ऐन, २०७३
- (च) कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१०
- (ज) प्रमाण ऐन, २०३१

९. सुशासन सम्बन्धी नेपाल कानून

- (क) सुशासन (व्यवस्थापन र सञ्चालन) ऐन, २०६४
- (ख) सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४
- (ग) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८
- (घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४
- (ङ) भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- (च) सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली २०६४

१०. विवाद समाधान सम्बन्धी नेपाल कानून

- (क) मध्यस्थता ऐन, २०५५
- (ख) मेलमिलाप ऐन, २०६८

दोस्रो पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिने छ ।

दोस्रो पत्र (विषयगत)			
विषय	खण्ड	अङ्कभार	प्रश्न संख्या
सेवा सम्बन्धी		१००	२ प्रश्न \checkmark !) $c\acute{I} = @$ ४ प्रश्न \checkmark @) $c\acute{I} = *$